

Udbyttet af Arbejdet pr. Fange aarlig udgjorde i 1911:
i Straffeanstalterne:

Mk. 220,21 for Fanger, beskæftigede for offentlige Myndigheder,
— 179,16 for Fanger, beskæftigede for Entreprenører;

i Fængslerne:
Mk. 174,42 for Fanger, beskæftigede for offentlige Myndigheder,
— 133,03 for Fanger, beskæftigede for Entreprenører.

II. Af de under *Justitsministeriet* sorterende 1,065 Fængsler er enkelte saa store, at hvert af disse rummer flere Fanger end alle de danske Straffeanstalter tilsammen, medens 909 Fængsler kun har Plads til 50 Fanger og derunder. I de mindste af disse kan der ikke være Tale om en egentlig Arbejdsdrift.

Af det daglige Gennemsnitsantal af arbejdende Fanger sysselsattes i 1912 ca. 2,300 med Husgerningsarbejde, ca. 5,700 for Statsinstitutioner, ca. 10,000 for Entreprenører og ca. 1,500 ved Opdyrkningsarbejder. Regiesystemet vinder for hvert Aar mere og mere Udbredelse navnlig i de større Fængsler. Eksempelvis kan nævnes, at i Fængselet Tegel, der rummer 1,680 Fanger, beskæftiges ca. 400 for Entreprenører, Resten efter Regiesystemet, og at i det i 1908 aabnede Centralfængsel Werl, der har en daglig Gennemsnitsbelægning af 500 Fanger, beskæftigedes i 1910 et Antal af 229 Fanger og i 1911 et Antal af 72 Fanger samt i 1912 slet ingen Fanger for Entreprenører. Hæren, Statsbanerne og Postvæsenet er Fængselsvæsenets største Kunder, men ogsaa andre Statsforvaltningsgrene faar Arbejde udført i Fængslerne. Og Arbejdet er af meget forskellig Art. Til Oplysning om Omfanget af denne Virksomhed skal her blot anføres, at det førnævnte Fængsel i Tegel, der ligger i Udkanten af Berlin, blandt mange andre Arbejder udfører Papirarbejde (Konvolutter) og Trykkeriarbejde for 800 Statskontorer.

I Justitsministeriets Beretning hedder det om Gennemførelsen af Regiesystemet, for hvis Gennemførelse baade det tyske Forbundsraad og flere af de tyske Staters Folkerepræsentationer har udtalt sig, at den imidlertid ikke har bragt den frie Industris Klager over Fængselsarbejdet til at forstumme, thi saa snart Fremstillingen i Fængslerne af Brugsgenstande for Rigs- og Statsforvaltningen blev stillet i Udsigt i større Omfang, traadte de deraf ramte Haandværk frem med Klager og har bestræbt sig for at beholde Leverancerne.

Ogsaa de under Justitsministeriet sorterende nye Fængsler, som er opførte i de senere Aar, er udelukkende byggede af Fanger.

Medens den overordnede Ledelse af Arbejdsdriften ligger i de paagældende ministerielle Kontorer i Indenrigs- og Justitsministeriet, overlades det dog til Direktørerne for de enkelte Anstalter at ordne Afsætningen af de færdige Produkter, Indkøb af Raastoffer m. v., hvorved de bistaaes af særlige Arbejdsinspektører, der er Fagmænd i de enkelte dem underlagte Industriegrene.

F r a n k r i g.

Det franske Fængselsvæsen, som tidligere sorterede under Indenrigsministeriet, men ved en Anordning af 13. Marts 1911 henlagdes under Justitsministeriet, omfatter:

11 centrale Straffeanstalter, der er Statsanstalter, 374 departementale Fængsler, der tilhører Departementerne, men forvaltes af Staten, og ca. 3,000 Arresthuse, der ejes og forvaltes af Kommunerne, men staar under Statens Tilsyn.

Indtil de seneste Aar har Entreprisystemet været eneherskende, for en væsentlig Del endog i Form af den saakaldte „Generalentreprise“, hvorefter den private Entreprenør havde ikke blot hele Anstaltens Arbejdsdrift, men ogsaa Fangernes hele Underhold i Entreprise.

Ved Dekret af 24. Marts 1848 afskaffedes alt Arbejde i Straffeanstalterne for derigennem med eet Slag at udelukke de evige Klager over Konkurrencen med det frie Arbejde. Da Opretholdelsen af Disciplinen i Fængslerne imidlertid derved blev gjort ganske illusorisk, genindførte en Lov af 9. Januar 1849 Fangearbejdet, men kun provisorisk, og den indeholdt forskellige Bestemmelser sigtende til at afskære Klagerne over Konkurrencen. Et Dekret af 25. Februar 1852 genindførte Fangearbejdet endeligt, og det foreskrev, at Fængselsarbejdet saa vidt gørligt skulde gaa ud paa Fremstilling af Genstande til Brug for Statsinstitutionerne, og at Fanger, som ikke kunde beskæftiges paa